

II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A BIZOTTSÁG (EU) 2022/2000 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2022. október 18.)

egy elnevezésnek a hagyományos különleges termékek nyilvántartásába való bejegyzéséről – „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” (HKT)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 52. cikke (3) bekezdésének b) pontjára,

mivel:

- (1) Az 1151/2012/EU rendelet 50. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban a Bizottság közzétette az Európai Unió Hivatalos Lapjában Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának (a továbbiakban: Egyesült Királyság) a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” elnevezés hagyományos különleges terméként (HKT) történő bejegyzésére irányuló kérelmét ⁽²⁾.
- (2) A „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” (vízitorma) egy zsászfajta, amelyet folyóvízben termesztnek és takarítanak be.
- (3) A kérelmet akkor nyújtották be, amikor az Egyesült Királyság tagállam volt, és amikor az Egyesült Királyság kilépett az Európai Unióból, harmadik ország kérelmévé vált.
- (4) 2020. február 5-én a Bizottság kézhez kapta Németország felszólalását, amely indokolással ellátott felszólalási nyilatkozatot is magában foglalt. A Bizottság 2020. február 21-én továbbította az Egyesült Királyságnak a Németország által küldött felszólalást.
- (5) A Bizottság megvizsgálta a Németország által benyújtott felszólalást, és azt elfogadhatónak találta. A felszólalás szerint az elnevezés bejegyzése iránti kérelem nem felel meg az 1151/2012/EU rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételeknek. A német hatóságok úgy vélik, hogy a növényi anyag származhat mind vadon élő, mind termesztett növényekből. A hagyományos betakarítási módszer – azaz a vadon élő növények betakarítása – azonban ellentmond a termékleírásnak, amely a termesztést jelöli meg az előállítás módjaként. Ezenkívül rámutattak arra, hogy a növény folyóvíz mellett is, és nem csak a vízben terem, és az állításokkal ellentétben Németország termesztette elsőként a vízitormát kereskedelmi célokra. Ezenkívül a leírt termesztési módszer nem felel meg minden vízitorma-termesztési módszernek. Németország továbbá úgy véli, hogy a növényi nyersanyag kémiai összetétele csak részben függ az adott termesztési módszertől. Továbbá azzal érvel, hogy a „vízitorma” kifejezés e növény általánosan használt elnevezésére utal, amely az elnevezés köznevesülésére utaló jelnek tekinthető.

⁽¹⁾ HL L 343., 2012.12.14., 1. o.

⁽²⁾ HL C 401., 2019.11.27., 8. o.

- (6) 2020. április 3-án kelt levelében a Bizottság felkérte az érdekelteket a szükséges konzultációk lefolytatására, hogy saját belső eljárásaiknak megfelelően egyezsége jussanak egymás között.
- (7) Az Egyesült Királyság és Németország közötti konzultáció 2020. június 30-án zárult le, anélkül, hogy megállapodás született volna.
- (8) 2020. február 25-én a Bizottsághoz felszólalás érkezett a Koppert Cress B.V. holland vállalatától.
- (9) Az 1151/2012/EU rendelet 51. cikkének (1) bekezdésével összhangban bármely olyan, jogos érdeklél rendelkező természetes vagy jogi személy, amely olyan tagállamban telepedett le vagy rendelkezik lakóhellyel, amely nem azonos azzal a tagállammal, ahonnan a kérelmet benyújtották, csak abban a tagállamban nyújthat be felszólalást, amelyben letelepedett, melyet követően az adott tagállam felszólalást nyújthat be a Bizottsághoz, azaz az említett természetes vagy jogi személy nem nyújthat be felszólalást közvetlenül a Bizottsághoz. A holland Koppert Cress B. V. vállalat ezért nem nyújthat be felszólalást közvetlenül a Bizottsághoz. A holland Koppert Cress B.V. vállalat felszólalása ennek megfelelően elfogadhatatlannak minősül.
- (10) 2020. február 26-án a Bizottsághoz felszólalás érkezett Hollandia részéről. A Bizottság 2020. március 5-én továbbította az Egyesült Királyságnak a Hollandia által küldött felszólalást. 2020. április 21-én a Bizottság az előírt határidőn belül kézhez kapta az indokolással ellátott felszólalási nyilatkozatot.
- (11) A Bizottság megvizsgálta a Hollandia által benyújtott felszólalást, és azt elfogadhatónak találta. A felszólalás szerint az elnevezés bejegyzése iránti kérelem nem felel meg az 1151/2012/EU rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételeknek. Ami az előállítás módját illeti, a holland hatóságok úgy vélik, hogy a HKT megadása esetén a bejegyzési kérelemben leírtaktól eltérő módon vagy más természeti technikákkal termesztett vízitorma többé nem lenne forgalomba hozható. Ez közvetlenül érintené a termelőket, függetlenül azok eredetétől (Hollandia vagy más olyan országok, ahol vízitormát termesztnek).
- (12) A felszólaló továbbá azzal érvel, hogy a „vízitorma” kifejezés e növény általánosan használt elnevezésére utal, amely az elnevezés köznevesülésére utaló jelnek tekinthető. Azt is megemlítette, hogy a vízitorma mérete és csomagolási módja eltérő lehet, és hogy a termékleírás ugyanakkor nagyon részletes és nem egyértelmű.
- (13) 2020. június 20-án kelt levelében a Bizottság felkérte az érdekelteket a szükséges konzultációk lefolytatására, hogy saját belső eljárásaiknak megfelelően egyezsége jussanak egymás között.
- (14) Az Egyesült Királyság és Hollandia közötti konzultáció 2020. szeptember 28-án zárult le, anélkül, hogy megállapodás született volna.
- (15) 2020. február 26-án a Bizottsághoz felszólalás érkezett Belgium részéről. A Bizottság 2020. március 5-én továbbította az Egyesült Királyságnak a Belgium által küldött felszólalást. 2020. március 24-én a Bizottság az előírt határidőn belül kézhez kapta az indokolással ellátott felszólalási nyilatkozatot.
- (16) A Bizottság megvizsgálta a Belgium által benyújtott felszólalást, és azt elfogadhatónak találta. A felszólalás arra hivatkozik, hogy az Egyesült Királyság kérelme veszélyezteti az ágazat érdekeit Belgiumban, és az elnevezés bejegyzése iránti kérelem nem felel meg az 1151/2012/EU rendelet 18. cikkében meghatározott feltételeknek. Ami az előállítás módját illeti, a belga hatóságok többek között azzal érvelnek, hogy a terméket kereskedelmi úton különböző módokon állítják elő, a természeti módszerre vonatkozó különös korlátozás nélkül. Belgium úgy véli, hogy a kérelem leírása egyszerre nagyon konkrét és meglehetősen homályos, és lehetséges, hogy további értelmezést tesz lehetővé – ezek egyike sem kívánatos a termesztésre nézve.
- (17) 2020. június 23-án kelt levelében a Bizottság felkérte az érdekelteket a szükséges konzultációk lefolytatására, hogy saját belső eljárásaiknak megfelelően egyezsége jussanak egymás között.
- (18) Az Egyesült Királyság és Belgium megállapodásra jutott, amelyről a Bizottságot az előírt határidőn belül, 2020. szeptember 28-án értesítették.

- (19) Az Egyesült Királyság és Belgium arra a következtetésre jutott, hogy a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” (HKT) kifejezés oltalmát a termékleírás bizonyos módosításaival kell biztosítani, beleértve a termék leírásának módosítását a betakarított termék méretével kapcsolatos eltérések lehetővé tétele érdekében, valamint az előállítási módszer leírásának módosítását annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a hagyományosan termesztésre szolgáló ágyások eltéréseit, lehetővé tegyék az előnyben részesített ültetési sűrűségek helyi eltéréseit, figyelembe vegyék a betakarított termék forgalomba hozatalának módját, és egyszerűsítsék a vízitorma és a felföldi zsásza közötti különbségtételt.
- (20) Mivel az Egyesült Királyság és Belgium közötti megegyezés tartalma összhangban van az 1151/2012/EU rendelet és az uniós jogszabályok előírásaival, azt figyelembe kell venni.
- (21) Az 1151/2012/EU rendelet 50. cikke (2) bekezdésének megfelelően közzétett információk az Egyesült Királyság és Belgium közötti megállapodás eredményeként nem lényegi módosítások tárgyát képezték.
- (22) A kérelmező szerint a részben eredménytelen konzultációk ellenére a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” kifejezést oltalom alá kell helyezni, mivel az megfelel a HKT bejegyzésére vonatkozó követelményeknek, és tükrözi a vízitorma folyóvízi termesztésének hagyományát. Ezenkívül a kérelmet a belga, spanyol, francia és portugál termelők is támogatják.
- (23) A Bizottság az 1151/2012/EU rendelet fényében értékelte az indokolással ellátott felszólalási nyilatkozatokban felhozott érveket, figyelembe véve a kérelmező és a felszólalók közötti konzultációk eredményeit, és arra a következtetésre jutott, hogy a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” elnevezéseket be kell jegyezni.
- (24) A felszólalások az 1151/2012/EU rendelet 21. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontján, valamint 18. cikkének (1), (2) és (4) bekezdésén alapulnak.
- (25) Ami az 1151/2012/EU rendelet 21. cikke (1) bekezdésének b) pontjával való összeegyeztethetlenséget illeti, a felszólalók bizonyították, hogy a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” bejegyzése gazdasági károkat okozhatna, mivel a német piacon létező hasonló termékekre azonos elnevezést használnak olyan termékek esetében, amelyeknél nem ugyanazt az előállítási módszert követik.
- (26) Az 1151/2012/EU rendelet 18. cikkében megállapított feltételeknek való meg nem felelés tekintetében az 1151/2012/EU rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és 18. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” elnevezés akkor jegyezhető be HKT-ként, ha az adott termékre vagy élelmiszerre jellemző hagyományos termesztési vagy feldolgozási módszerrel vagy hagyományos összetétellel készül, és bejegyezhető, ha jelzi a termék hagyományos jellegét vagy sajátosságát. Megállapították, hogy ezt az elnevezést évszázadok óta használják e konkrét termék meghatározására, és jelzi a termék hagyományos jellegét és sajátosságát, mivel olyan növényről van szó, amelyet folyóvízben termesztenek és takarítanak be. Az elnevezés tehát teljesíti az 1151/2012/EU rendelet követelményeit.
- (27) Ami a köznevesülésre vonatkozó állítást illeti, az 1151/2012/EU rendelet nem tartalmazza az általános elnevezések HKT-ként történő bejegyzésének tilalmát. Az említett rendelet 18. cikkének (4) bekezdésével összhangban azonban kizárja, hogy az elnevezés bejegyzésre kerüljön, ha az kizárólag egy adott termékcsoporthoz általános jellemzőjére, vagy konkrét uniós jogszabályban meghatározott állításokra utal. A felszólalók nem szolgáltattak elegendő bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a bejegyzendő elnevezés egy adott termékcsoporthoz általános jellemzőjére utal.
- (28) Következésképpen a bejegyzésre javasolt elnevezés megfelel az 1151/2012/EU rendelet szerinti, HKT-ként való bejegyzés követelményeinek. Bebizonyították azonban, hogy az azonos elnevezést széles körben használják a német piacon olyan, hasonló termékek esetében, amelyeket nem a termékleírás által előírt előállítási módszerrel állítanak elő.

- (29) Ezért az 1151/2012/EU rendelet 18. cikke (3) bekezdésének megfelelően a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” elnevezéssel azonos vagy hasonló elnevezéssel jelölt termékektől, vagy hasonló termékektől való megkülönböztetése érdekében ezt az elnevezést a HKT-ként való bejegyzését követően minden esetben az olyan tagállam vagy harmadik ország „hagyományai szerint termesztett” állításnak kell kísérnie, amelynek a vízitorma termesztésére vonatkozó hagyománya tükröződik a termékleírásban. A tagállamok a következők: Belgium, Spanyolország, Franciaország, Hollandia és Portugália. A harmadik ország az Egyesült Királyság.
- (30) Ezért ez az elnevezés nem élvezhet oltalmat önmagában, hanem kizárólag a „Belgium / Spanyolország / Franciaország / Hollandia / Portugália / az Egyesült Királyság hagyományai szerint termesztett” vagy a „Belgium, Spanyolország, Franciaország, Hollandia, Portugália, és az Egyesült Királyság hagyományai szerint termesztett” állítással együtt.
- (31) A „Watercress” (vízitorma) kifejezést „az Egyesült Királyság hagyományai szerint termesztett” vagy „Belgium hagyományai szerint termesztett” vagy „Spanyolország hagyományai szerint termesztett” vagy „Hollandia hagyományai szerint termesztett” vagy „Franciaország hagyományai szerint termesztett” vagy „Portugália hagyományai szerint termesztett” vagy „[...]” hagyományai szerint termesztett” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (32) A „Cresson de Fontaine” kifejezést a „produit selon la tradition de la France” vagy „produit selon la tradition de la Belgique” vagy „produit selon la tradition de l’Espagne” vagy „produit selon la tradition des Pays Bas” vagy „produit selon la tradition du Portugal” vagy „produit selon la tradition du Royaume-Uni” vagy „produit selon la tradition de [...]” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (33) A „Berros de Agua” kifejezést az „elaborado según la tradición de España” vagy „elaborado según la tradición de Bélgica” vagy „elaborado según la tradición de Francia” vagy „elaborado según la tradición de los Países Bajos” vagy „elaborado según la tradición de Portugal” vagy „elaborado según la tradición del Reino Unido” vagy „elaborado según la tradición de [...]” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (34) Az „Agrião de Água” kifejezést a „produzido segundo a tradição de Portugal” vagy a „produzido segundo a tradição de Bélgica” vagy a „produzido segundo a tradição de Espanha” vagy „produzido segundo a tradição des Países Baixos” vagy a „produzido segundo a tradição de França” vagy a „produzido segundo a tradição de Reino Unido” vagy a „produzido segundo a tradição de [...]” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (35) A „Waterkers” kifejezést a „vervaardigd volgens de traditie van België” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Spanje” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Frankrijk” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Nederland” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Portugal” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Verenigd Koninkrijk” vagy „vervaardigd volgens de traditie van [...]” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (36) A „Brunnenkresse” kifejezést a „hergestellt nach der Tradition Belgiens” vagy „hergestellt nach der Tradition Spaniens” vagy „hergestellt nach der Tradition Frankreichs” vagy „hergestellt nach der Tradition der Niederlande” vagy „hergestellt nach der Tradition Portugals” vagy „hergestellt nach der Tradition Vereinigten Königreichs” vagy „hergestellt nach der Tradition” állításnak kell kísérnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.
- (37) Következésképpen a „Watercress”, „Cresson de Fontaine”, „Berros de Agua”, „Agrião de Água”, „Waterkers” és „Brunnenkresse” elnevezés használatát továbbra is engedélyezni kell azon termékek esetében, amelyek nem felelnek meg a Belgium, Spanyolország, Hollandia, Franciaország, Portugália és az Unió területén belül az Egyesült Királyság „hagyományai szerint termesztett” „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” termékleírásnak, feltéve, hogy az adott jogrendben alkalmazandó elveket és szabályokat tiszteletben tartják.
- (38) A fentiek fényében a „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” elnevezést be kell jegyezni a hagyományos különleges termékek nyilvántartásába.

- (39) Az egységes szerkezetbe foglalt termékleírást, amely tartalmazza az állításokra való hivatkozást és a termékleírásnak az Egyesült Királyság és Belgium közötti megállapodás szerinti nem lényeges módosításait, kizárólag tájékoztatás céljából kell közzétenni.
- (40) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a mezőgazdasági termékek minőségpolitikájával foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros De Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” (HKT) bejegyzésre kerül.

Az első bekezdésben említett elnevezés a 668/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet XI. melléklete szerinti 1.6. osztályba (Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva) tartozó terméket jelöl ⁽³⁾.

2. cikk

A „Watercress” (vízitorma) kifejezést „az Egyesült Királyság hagyományai szerint termesztett” vagy „Belgium hagyományai szerint termesztett” vagy „Spanyolország hagyományai szerint termesztett” vagy „Hollandia hagyományai szerint termesztett” vagy „Franciaország hagyományai szerint termesztett” vagy „Portugália hagyományai szerint termesztett” vagy „[...]” hagyományai szerint termesztett” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

A „Cresson de Fontaine” kifejezést a „produit selon la tradition de la France” vagy „produit selon la tradition de la Belgique” vagy „produit selon la tradition de l’Espagne” vagy „produit selon la tradition des Pays Bas” vagy „produit selon la tradition du Portugal” vagy „produit selon la tradition du Royaume-Uni” vagy „produit selon la tradition de [...]” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

A „Berros de Agua” kifejezést az „elaborado según la tradición de España” vagy „elaborado según la tradición de Bélgica” vagy „elaborado según la tradición de Francia” vagy „elaborado según la tradición de los Países Bajos” vagy „elaborado según la tradición de Portugal” vagy „elaborado según la tradición del Reino Unido” vagy „elaborado según la tradición de [...]” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

Az „Agrião de Água” kifejezést a „produzido segundo a tradição de Portugal” vagy a „produzido segundo a tradição de Bélgica” vagy a „produzido segundo a tradição de Espanha” vagy „produzido segundo a tradição des Países Baixos” vagy a „produzido segundo a tradição de França” vagy a „produzido segundo a tradição de Reino Unido” vagy a „produzido segundo a tradição de tradição de [...]” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

A „Waterkers” kifejezést a „vervaardigd volgens de traditie van België” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Spanje” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Frankrijk” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Nederland” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Portugal” vagy „vervaardigd volgens de traditie van Verenigd Koninkrijk” vagy „vervaardigd volgens de traditie van [...]” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

A „Brunnenkresse” kifejezést a „hergestellt nach der Tradition Belgiens” vagy „hergestellt nach der Tradition Spaniens” vagy „hergestellt nach der Tradition Frankreichs” vagy „hergestellt nach der Tradition der Niederlande” vagy „hergestellt nach der Tradition Portugals” vagy „hergestellt nach der Tradition Vereinigten Königreichs” vagy „hergestellt nach der Tradition” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

⁽³⁾ A Bizottság 668/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. június 13.) a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 179., 2014.6.19., 36. o.).

3. cikk

A „Watercress”, „Cresson de Fontaine”, „Berros de Agua”, „Agrião de Água”, „Waterkers” és „Brunnenkresse” elnevezés továbbra is használható azon termékek esetében, amelyek nem felelnek meg a Belgium, Spanyolország, Franciaország, Hollandia, Portugália és az Unió területén belül az Egyesült Királyság „hagyományai szerint termesztett” „Watercress” / „Cresson de Fontaine” / „Berros de Agua” / „Agrião de Água” / „Waterkers” / „Brunnenkresse” termékleírásnak, feltéve, hogy az adott jogrendben alkalmazandó elveket és szabályokat tiszteletben tartják.

4. cikk

A termékleírás egységes szerkezetbe foglalt változatát e rendelet melléklete tartalmazza.

5. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2022. október 18-án.

*a Bizottság részéről
az elnök*

Ursula VON DER LEYEN

MELLÉKLET

„WATERCRESS”/„CRESSON DE FONTAINE”/„BERROS DE AGUA”/„AGRIÃO DE ÁGUA”/„WATERKERS”/
„BRUNNENKRESSE”

EU-szám: TSG-GB-0062 – 2010.12.6.

Egyesült Királyság

1. Bejegyzendő elnevezés(ek)

„Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”

Az elnevezést „az Egyesült Királyság hagyományai szerint termesztett” vagy „Belgium hagyományai szerint termesztett” vagy „Spanyolország hagyományai szerint termesztett” vagy „Franciaország hagyományai szerint termesztett” vagy „Hollandia hagyományai szerint termesztett” vagy „Portugália hagyományai szerint termesztett” vagy „[...]” hagyományai szerint termesztett” állításnak kell kísérsnie, amelyet e tagállamok vagy harmadik országok mindegyikének vagy némelyikének nevével kell kiegészíteni.

2. A termék típusa

1.6. osztály: Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva

3. A bejegyzés indokolása

3.1. A termék:

- az adott termékre vagy élelmiszerre jellemző hagyományos előállítási vagy feldolgozási módszerrel vagy hagyományos összetétellel készül;
- a hagyományosan használt nyersanyagokból vagy összetevőkből készül.

A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros De Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” (vízitorma) termesztése a Nasturtium Officinale vetőmagjaiból, folyóvízben történik egy több mint 200 éve alkalmazott hagyományos előállítási módszer segítségével.

3.2. Az elnevezés:

- az adott termék leírására hagyományosan használt elnevezés;
- jelzi a termék hagyományos jellegét vagy sajátosságát.

Az Európában több mint 200 éve megkezdődött kereskedelmi előállítását megelőzően már évszázadokkal korábban külön megnevezést használtak e zsászfélére – az Egyesült Királyságban „water-cress”, Franciaországban „cresson de fontaine”, Spanyolországban „berros de agua”, Portugáliában „agrião de água”, Hollandiában és Belgiumban „waterkers”, illetve Németországban „Brunnenkresse” –, amelynek termesztése folyóvízben történik. A zsásza („cress”) a növény neve, a vízi („water”) pedig a jelzője.

4. Leírás

4.1. Az 1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt termék leírása, beleértve főbb fizikai, kémiai, mikrobiológiai és érzékszervi jellemzőit, alátámasztva a termék sajátos jellegét (e rendelet 7. cikkének (2) bekezdése)

A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” (azaz vízitorma, botanikai neve: Nasturtium officinale) egy Európa-szerte, és számos más, mérsékelt éghajlatú országában ma is patakokban és forrásokban vadon növekvő vízi- vagy félvízi növény. A növényt a gyökérrendszer az ágyáshoz, illetve a patak vagy a forrás oldalához rögzíti, így a víz nem mossa el. A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” vadon történő betakarítását és az értékesítését nem érinti ez a termékleírás, amely csak a kereskedelmi célú termesztésre vonatkozik.

A kereskedelmi célú termesztés során egyszerűen a növény természetben való növekedési folyamatát reprodukálják a folyóvízből származó tápanyagok felhasználásával; ez az, amiről a vízitorma ismert, és amit a neve is tükröz: a víz a természetközeg, amelyben a növény, a zsásza terem.

A Nasturtium officinale mellett a következő botanikai szinonimákkal is találkozhatunk: Rorippa nasturtium-aquaticum, Nasturtium nasturtium-aquaticum és Sisymbrium nasturtium-aquaticum L. E megnevezések a növény valódi vízi természetét és növekedési módját tükrözik.

A vásárlóknak értékesített termék a teljes szárhossz, a levelek mérete, valamint a kiszérelés és a csomagolás típusa tekintetében eltérő lehet.

A hagyományosan termesztett és a vízből betakarított növény puha, középzöld, húsos levelei sima élűek és ovális alakúak. A növény szárai roppanósak, kicsit fakóbb színűek, és lehet néhány olyan oldalgyökere, amely a levelek és a szár találkozásából nyúlik ki.

Mikrobiológiai tulajdonságok

A növény tulajdonságai élőhelyének környezetéből következnek; kereskedelmi célú termesztése folyó forrásvízben vagy fúrólukokban történik, így az ártalmatlan Pseudomonad fajokban jellegzetesen gazdag, más növényekre rátelepedő mikrobapopulációval rendelkezik. A növényt kiváló mikrobiológiai minőségű, tiszta folyóvízben termesztik.

Fizikai tulajdonságok

- Váltakozó, szárnyasan összetett levelek, amelyek 3–11 darab tojásdad vagy ovális, fényes, sötétzöld, a végükön kerek, sima vagy fodros szélű levélkéből állnak. Színe jellemzően a zöldtől (hex-hármas: 008000) a sötétzöldig (hex-hármas: 006400) változhat.
- Kúszó vagy felemelkedő szárok, amelyek lédúsak vagy húsosak.
- Egyenletes mellégyökérzet, amely lehetővé teszi, hogy az alámerülő szárok mentén bárhol, de elsősorban a csomókon legyökerezzen.
- A növény virágzata a szár végén található, illetve a legfelső levelek szárcsomójából növekszik, virágai fehérek és négy, körülbelül 3–5 mm hosszú szíromlevéllel rendelkeznek. A kis fehér és zöld virágok fürtökben nőnek. A növény természetes élett ciklusán belül a virágok a kora nyári hónapokban jelennek meg, amikor a leghosszabbak a nappalok.
- Összehasonlításképpen a *Barbarea Verna* nemzetségbe tartozó felföldi zsásza szárán különálló, szárnyasan osztott zöld levelek nőnek, és a virágzási időszakban sárga virágai vannak.

Kémiai összetétel

- A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” (vízitorma) glükoszínolátokban gazdag és egyedülálló abban a tekintetben, hogy nagy mennyiségben tartalmaz glükoszínolátot, B-fenil-etil-glükoszínolátot, amelyből fenil-etil-izotiocianát (PEITC) szabadul fel. A PEITC rágás során szabadul fel, és ennek köszönhető a növény jellegzetes átható aromája. A jellegzetes csípős ízért a növényben található mustárolajok felelnek. A stresszhelyzetek befolyásolják a növényben található PEITC szintjét. Ha a növény alacsony vagy magas hőmérsékletnek van kitéve, illetve vízhiánytól szenved, eltérő mértékben termel fenil-etil-izotiocianátot.

Érzékszervi tulajdonságok

A vízitorma („Watercress”) és a szárazföldön termesztett zsásza összehasonlító vizsgálatából az derült ki, hogy a vízitorma színe sötétebb/zöldebb, mint a szárazföldön termesztett zsászáé, valamint jóval csípősebb és puhább szerkezetű.

2009-ben további érzékszervi vizsgálatokat végeztek, amelyek azt is megállapították, hogy a szárazföldön termesztett vízitormának enyhébb és kevésbé csípős íze van. Néhány olyan észrevételt is rögzítettek, miszerint a vízben termesztett példányok levele sötétebb színű és puhább szerkezetű.

E két vizsgálatból az derült ki, hogy a szárazföldi és vízi termesztésű növényekkel kapcsolatban végzett szakszerű értékelés mindkét esetben különbségeket tárt fel, és a preferenciák keresésénél arra megállapításra jutottak, hogy a „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” jobb minőségű – már csak az érzékszervi jellemzőket tekintve is.

A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” mustáros utóízzel rendelkezik; íze csípős, erős és enyhén keserű.

- 4.2. Az 1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt termék termelők által betartandó előállítási módjának leírása, beleértve adott esetben a felhasznált nyersanyagok vagy az összetevők jellegét és tulajdonságait, valamint a termék elkészítésének módját (e rendelet 7. cikkének (2) bekezdése)

A vízitormát („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”) Nasturtium officinale magok felhasználásával folyóvízben kell termesztetni. A magok azonban szaporítóberendezésben megfelelő táptalajba is elvethetők, majd a palánták áthelyezhetők a termesztésre szolgáló ágyásokba.

A növény speciális kialakítású ágyásokban egész évben nőhet, amelyeket a természetes forrásokból vagy fúrólukakból származó, jellemzően 10–18 °C-os folyóvíz véd a meleg és hideg időjárás ellen.

Annak biztosítása érdekében, hogy a PEITC-szint viszonylag egységes és egyenletes maradjon (következésképpen pedig viszonylag egyforma legyen az íze), a növény számára hőmérsékleti, vízellátási és trágyázási szempontból stabil, stresszmentes termesztési körülményekről kell gondoskodni. A vízalapú termesztés, azaz amikor a növény teljes életciklusán keresztül biztosítják az állandó folyóvizet, az ideális módja a hőmérséklet megőrzésének; a folyóvíz meleg időben hűti, hideg időben melegíti a növényt.

Vízellátás

Hagyományosan a víz mélyről fakadó, ásványokban gazdag természetes forrásokból vagy pedig természetes vízfolyásokkal vagy szivattyúzás révén táplált fúrólukakból származik, de más vízforrás is elfogadható, ha kellően jó a mikrobiológiai minősége (célérték: E. coli baktériumtól mentes, túréhatár: 100 cfu/100 ml; célérték: Listeria baktériumtól mentes, túréhatár: 100 cfu/100 ml, Salmonella baktériumtól mentes, STEC-mentes), valamint mentes a felszíni vizek szennyezettségétől. A víz minőségének a minimálisan feldolgozott élelmiszerek termesztésére alkalmasnak kell lennie, ami olyan vizet takar, amely főzés nélkül is fogyasztható.

Az ágyás kialakítása

A termesztésre szolgáló ágyások elhelyezkedését rendszerint a víz forrása és a vízelvezető határozza meg. Az ágyásokat vízzáró oldalfalakkal alakítják ki, a víz ágyásba való belépési pontjától számítva egy bizonyos emelkedésű lejtőn, méghozzá oly módon, hogy kizárják a felszíni vizet vagy megakadályozzák a túlfolyást. A bejövő vizet hagyományosan a bemeneti tartófalon szelepek, csapok vagy egyszerű nyílások segítségével vezetik az egyes ágyásokba, illetve szabályozzák. A korszerűbb gazdálkodási rendszereket úgy alakították ki, hogy lehetővé tegyék a vízforrásokból történő automatikus ellátást és a szabályozott hőmérsékletet, vízellátást és műtrágyázást. Az ágyások területe az elhelyezkedéstől függően és országoként eltérő. Meg kell akadályozni a felszíni vagy kifolyó víznek a területre való belépését. Gondoskodni kell arról, hogy ne jöjjenek létre tartósan sáros területek, amelyek az iszapszigák élőhelyévé válhatnak.

Termesztési mód

Magról új növényeket kell telepíteni, hogy megakadályozzák a vírusok megtelepedését, amelyek némelyike vetőmaggal terjed. A magokat vagy közvetlenül az ágyásalapba, vagy – ami gyakoribb – szaporítóberendezésben komposztba vagy táptalajba vetik el és ott az első valódi levél állapotig (kb. 3–5 cm magasságig) nevelik. A kora nyári betakarításhoz magról hajtott új növényekre van szükség, a természetes virágzási időszak áthidalásához, amelyre az évnek ebben a szakaszában kerül sor. A többi hónapban a termék az újra nőtt levelekből takarítható be. Ez az eljárás lehetővé teszi, hogy a betakarított növény megújuljon és új hajtásokat hozzon. Sok természetű saját magot termel oly módon, hogy hagyja, hogy néhány növény virágozzon és felmagozzon, jóllehet a mag vetőmagértékesítő vállalatoktól is beszerezhető.

A közvetlen vetés történhet kézzel vagy géppel, a termesztésre szolgáló ágyásokba szórva a magokat, illetve ugyanígy a szaporítási területen előállított palánták kiültetése is történhet kézzel vagy géppel annak érdekében, hogy elérjék a megfelelő sűrűséget az ágyásalapban, amely képes megtartani a tápanyagban gazdag nedvességet, lehetővé téve a korai gyökérszét kialakulását és megerősödését.

Ezt követően hagyják, hogy a beérkező, tápanyagban dús víz eláraszsa az ágyásalapot, amiből a növény a növekedéshez szükséges ásványi anyagokat és nyomelemeket nyeri; ahogy a növény fejlődik, úgy növelik a víz áramlását, hogy kielégítsék a növény szükségleteit.

A vízben és az ágyásalapban található tápanyag kiegészítése érdekében magas foszfáttartalmú általános kertészeti trágyákat használhatnak és azok alkalmazása a növény igényeinek megfelelően történik.

A növényt folyó vízben kell termesztetni, bár gyökérszétük a peremeken is kialakulhat. A *Lepidium sativum* magjából származó felföldi zsászt teljes egészében talajon termesztik, és eltér a vízben termesztett vízitormától („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”).

Betakarítás

A vízitorma („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”) értékesítésre történő betakarítása gyökerekkel vagy táptalajjal együtt vagy anélkül történik, és azt mosatlanul vagy megmosva értékesítik. A csokorba kötött termék jellemzői közé tartozik, hogy a leveleitől és a gyökerétől megfosztott, 5–6 cm-es fakó szárazakat gumival vagy zsineggel összekötik, amely felett 2–5 cm (célérték) széles levelek képezik a csokor „fejét”. A termék forgalmazásának módja azonban eltérő lehet mind magának a terméknek a tekintetében (laza levelek, rozetták, gyökerekkel és/vagy táptalajjal vagy azok nélkül), mind a csomagolás tekintetében.

4.3. A termék hagyományos jellegét alátámasztó főbb tényezők leírása (e rendelet 7. cikkének (2) bekezdése)

A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” hagyományos jellegzetessége a termesztési módszerben rejlik, és évezredek óta összekapcsolódik a folyóvízzel; a történelem során a növényt mindig összekapcsolták az akvakultúrák termelésével, és ezen morfológiai szempontból és az íz tekintetében a kiválasztás és a szaporítás sem változtatott. Napjainkban még mindig ugyanúgy néz ki, mint a római időkbeli származó rajzokon.

A feljegyzések szerint Hippokratész, a modern orvostudomány atyja, azért választott Kos szigetén egy patakhoz közeli helyet a világ első kórháza számára, mert alkalmas volt a növény termesztésére, amelyet elengedhetetlennek tartott a betegek kezeléséhez. A rómaiak ugyancsak folyóvízben termesztették a vízitormát („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”).

Nicholas Culpeper az 1653-ban megjelent, Complete Herbal című könyvében úgy mutatja be a vízitormát, mint amely „kis vízfolyásokban nő”.

A „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” első kereskedelmi célú termesztése Németországban kezdődött a 18. század közepén, míg az 1800-as években a növényt nagy mennyiségben termesztették tiszta, szabad folyású patakokban Anglia déli részén. Ez a kereskedelmi célú termesztési módszer lényegében semmit sem változott, jöhet a „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” folyóvízben történő termesztésének módszere a római időkre nyúlik vissza. A franciaországi termesztésről 1866-ban Adophle Chatin a következőképpen írt: „Ezek az árkok a vízitorma bámulatos kultúráját képviselték, amely kultúra évek óta a vízforrásokra épült”.

Az 1800-as évek végére a „Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse” kiemelkedő munkalehetőséget és jelentős jövedelemforrást jelentett, és a növényt egész Észak-Európában a nagyobb agglomerációkba szállították. Például az Egyesült Királyságban a vasutat meghosszabbították Alresfordig (Hampshire), hogy hetente 30 tonnánál is többet szállítsanak a londoni piacokra. A helyreállított gőzvasút napjainkban még mindig „The Watercress Line” néven ismert.

Az 1930-as évekből számos filmfelvétel maradt ránk, amely szerint a vízitormát („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”) folyóvízben termesztik.

A hagyományos vízitormát („Watercress”/„Cresson de Fontaine”/„Berros de Agua”/„Agrião de Água”/„Waterkers”/„Brunnenkresse”) minden országban folyóvízben kell termesztetni. A felszín alatti kőzetrétegekből fakadó tiszta forrásvizek tartalmazzák a növekedéshez szükséges összes ásványi anyagot, azonban általában nem tartalmaznak foszfort. Ez Észak-Európában bázikus salak formájában, lassú kioldódású foszfátrágyaként véletlenül állt rendelkezésre, amely a hagyományos acélgyártási eljárás mellékterméke volt. Csaknem 200 éve a növényt tiszta forrásvíz használatával termesztették, amelyet ágyáslapban alkalmazott bázikus salakkal egészítettek ki; ez gondoskodott a foszfátrágyáról és azokról a nyomelemről, amelyeket a növény nem kaphatott meg a folyóvízből. Mára megváltozott az acélgyártási eljárás, és többé már nem áll rendelkezésre bázikus salak. Következésképpen jelenleg ehelyett kereskedelmi forgalomban lévő, lassú kioldódású foszfátrágyákat használnak.

A növényt hagyományosan folyóvízben termesztik, és puha, középzöld, húsos, ovális alakú levelek jellemzik. Szárai roppanósak, és lehet néhány olyan oldalgyökere, amely a levelek és a szár találkozásából nyúlik ki. A növény jellegzetes mustáros utóízzel rendelkezik; íze csípős, erős és enyhén keserű.